

Загалом соціальна політика канцлера Гельмута Коля в нових землях пройшла суттєву трансформацію. Напередодні виборів у 1994 році була прийнята нова соціальна програма розвитку – "Програма майбутнього" ХДС. Вона передбачала новий крок на шляху вдосконалення медичного, пенсійного та інших видів страхування на території Німеччини. Однак на виборах 1998 року канцлер "німецької єдності" Гельмут Коль програв, і подальшу соціальну політику продовжив його наступник – Герхард Шредер.

Список використаних джерел

1. Ахтамзян А. А. Объединение Германии. Обстоятельства и последствия. Очерки / А. А. Ахтамзян. – М.: Библос консалтинг, 2010. – 384 с.
2. Диманис М. Христианско-демократическая модель социального государства: теория и практика (ФРГ) / М. Диманис // Социальное государство в Западной Европе: проблемы и перспективы [Сб.ст.] / РАН ИНИОН; Отв.ред. Мацинашвили Т.Н. – М.: ИНИОН, 1999. – С. 83-94.
3. Entwurf eines Gesetzes zur Reform der gesetzlichen Rentenversicherung (Rentenreformgesetz 1992 – RRG 1992). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/11/041/1104124.pdf>

4. Entwurf eines Gesetzes zur Herstellung der Rechtseinheit in der gesetzlichen Renten und Unfallversicherung (Renten-Überleitungsgesetz – RÜG). S. 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dipbt.bundestag.de/doc/btd/12/004/1200405.pdf>
5. Butterwegge Ch., Klundt M., Belke-Zeng M. Kinderarmut in Ost und Westdeutschland / Christoph Butterwegge, Michael Klundt, Matthias Belke-Zeng. 2. Auflage, Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften, 2008. – 378 s.
6. Lampert H. Lehrbuch der Sozialpolitik / Lampert Heinz, 4. Auflage. Berlin: Springer, 1998. – 493 s.
7. Мартинов А. Ю. Объединена Германия: від Боннської до Берлінської республіки (1990-2005 рр.) / А. Ю. Мартинов. – К.: Інститут історії України НАН України, 2006. – 447 с.
8. Мацинашвили Т. Проблемы социального государства в ФРГ к исходу XX века / Т. Мацинашвили // Социальное государство в Западной Европе: проблемы и перспективы / Центр.-информ. исслед. глобальных и региональных проблем. Отд. Западной Европы и Америки; Отв.ред. Мацинашвили Т.Н. – М.: ИНИОН, 1999. – С. 95-121.
9. Сизова И. Л. Пенсионное обеспечение в Германии / И.Л. Сизова // Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского. Серия "Социальные науки". – 2004. – №1(13). – С. 284-294.
10. Социальное обеспечение в странах Западной Европы, ФРГ, Италия. Сб.обзоров. / [Отв. ред. Зарецкая С.Л.] – М.: ИНИОН, 1994. – 147 с.
11. Поставалова Т. Особенности пенсионного обеспечения в ФРГ / Т.А. Поставалова // Белорусский журнал международного права и международных отношений. – 2002. – №1. – С. 33-38.

Надійшла до редколегії 20.11.14

В. Приймак, асп.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев, Украина

ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМЫ СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В ВОСТОЧНЫХ ЗЕМЛЯХ ГЕРМАНИИ В ПЕРИОД КАНЦЛЕРСТВА ГЕЛЬМУТА КОЛЯ (1990-1998 гг.)

В данной статье исследуются главные изменения в системе социального обеспечения в восточных землях Германии в период 1990-1998 гг. Анализируются основные достижения и просчеты в ведении социальной политики. Показываются, как новые виды социального страхования применялись в новых землях и как они воспринимались населением.

Ключевые слова: Гельмут Коль, новые земли, социальная политика, система страхования.

V. Pryimak, graduate student

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE TRANSFORMATION OF THE SOCIAL SECURITY SYSTEM IN THE EASTERN LANDS OF GERMANY DURING THE CHANCELLORSHIP OF HELMUT KOHL (1990-1998)

Major modifications in the system of social security in Eastern Germany during 1990-1998 are considered in this article. The main achievements and shortcomings in the conduct of social policy are analyzed. It is shown how the new types of social insurance were used in the new lands and how they were perceived by population.

Key words: Helmut Kohl, new lands, social security, insurance system.

УДК 94(163.2):377:378.4(477-25)"18"

Т. Прищеп, асп.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА БОЛГАР В КИЇВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ СВЯТОГО ВОЛОДИМИРА (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ СТОЛІТТЯ)

У статті досліджуються основні особливості професійної підготовки болгар у навчальних закладах Російської імперії. Визначено передумови навчання майбутніх болгарських державно-чиновницьких кадрів у навчальних установах імперії. В статті аналізуються основні напрямки підготовки болгарської молоді в Київському університеті Святого Володимира після відновлення болгарської держави.

Ключові слова: болгар, Російська імперія, Київський університет Святого Володимира.

Питання підготовки болгарських студентів у вищих навчальних закладах Російської імперії й на сьогодні залишається мало досліджуваною проблемою. В історіографії зазначена проблематика досліджується переважно в загальному напрямку українсько-болгарських або російсько-болгарських культурних, наукових зв'язків [6]. Так, О. Павлюченко, досліджуючи суспільні зв'язки українсько-балканських народів, значну увагу приділяє питанню навчання балканських студентів в українських духовних навчальних закладах [3]. Про значну роль Києва у підготовці болгарських студентів зазначають дослідники Ф. Шевченко [10, с. 30], І. Танчев [7], Г. Саган [5, с. 115-127]. Варто відзначити, що слов'яни з Балкан зустрічаються в українських навчальних закладах,

починаючи з др. пол. XVIII ст., проте свого апогею цей процес досягнув у XIX ст.

Метою статті є розширення відомостей про формування внутрішньополітичного апарату Князівства Болгарія в другій половині XIX ст. та висвітлення основних тенденцій у процесі професійної підготовки болгарських державно-чиновницьких кадрів. Поставлена мета обґрунтовується тим, що у вітчизняній історіографії й по сьогодні немає жодної узагальнюючої праці, присвяченої формуванню основних державних структур відновленої болгарської держави.

Запити професійної підготовки болгар постали після завершення російсько-турецької війни 1877-1878 рр. Саме тоді відбувається процес відродження болгарської

державності та актуалізується питання формування нового болгарського державного та адміністративного апарату. Основна проблема полягала в тому, що у Князівстві Болгарія не було національного державно-чиновницького апарату. Оскільки власні начальні заклади на території Болгарії лише почали відкриватися, то основними осередками професійної підготовки болгарської молоді постали освітні установи Російської імперії [8, с.192].

Значна частина тогочасних імперських наукових осередків знаходилася на території сучасної України. Саме тому, значну кількість болгар направляли на навчання до українських закладів освіти. Слід зауважити, що серед середніх навчальних закладів тогочасної України були такі, які призначалися лише для болгар та для південних слов'ян в цілому – Болгарська гімназія та Південнослов'янський пансіон при Миколаївській гімназії. Також болгари навчалися в київській Фундуклеївській гімназії, в одеській Маріїнській гімназії, в Кременчуцькому технічному залізничному училищі, в реальних училищах Одеси, Миколаєва, в духовних семінаріях та університетах Києва, Одеси та ін. [6, с.164].

Необхідно зазначити, що процес підготовки болгарської молоді в навчальних закладах імперії не припинявся і в роки розриву болгарсько-російських дипломатичних відносин (1887-1889 рр.). Зауважимо, що перерва у дипломатичних відносинах з Росією ускладнювала, але не зводила до нуля питання професійної підготовки болгар у навчальних закладах імперії. З цього приводу можна лише сказати, що погіршення відносин з імперським урядом призвело до того, що у болгарському Міністерстві Народної освіти зменшили кількість болгарських стипендіатів.

Чисельність болгарських студентів у навчальних установах Російської імперії в другій половині XIX ст. була досить таки значною. Так, у 1892 р. тільки в Київському Імператорському університеті Св. Володимира навчався 21 болгарський студент [6, с.165]. Крім того, у др. пол. XIX ст. університет Святого Володимира став важливим науковим центром підготовки болгарських національних кадрів та виступав своєрідним центром славістики і культурних зв'язків з Князівством Болгарія.

Щодо питання прийому болгар до лав університету варто зазначити, що тут були встановлені окремі правила та вимоги. Так, в університетському оголошенні про прийом студентів у 1882 р. окремим пунктом зазначалися основні умови вступу для абітурієнтів з південнослов'янських країн. Для зарахування в університет вихованці гімназій слов'янських країн зобов'язувались скласти додаткові іспити з тих предметів, які викладалися в гімназіях Російської імперії. Якщо ж такі іспити не складали, то зарахування до університету було можливим у якості вільних слухачів. Після закінчення університетського курсу болгарські вільні слухачі не мали права залишатися на службі в межах Російської імперії й отримували свідоцтва лише про те, які предмети вони прослухали. На правах студентів до університету зараховувались болгар, які закінчили навчальний курс у російських реальних училищах або ж духовних семінаріях. Такі абітурієнти не складали додаткових іспитів. Вихованці духовних семінарій зараховувались на всі факультети університету, а випускники реальних училищ – лише на математичний та медичний. Крім цього, були випадки, коли необхідно було складати окремий іспит з російської мови, щоб остаточно перевірити готовність майбутнього студента розуміти мову, на якій ведеться навчання. По закінченню навчання болгарські студенти також не мали права залишатися працювати

на державній службі в межах імперії й зобов'язувались повернутися на Батьківщину [1, арк.3].

До основних документів, які мали подати іноземні абітурієнти, належали атестат про закінчення гімназії або свідоцтво про складання іспитів із предметів повного гімназійного курсу, метричне свідоцтво про народження, свідоцтво приписки по звільненню від військової повинності та документ, який засвідчував походження особи [1, арк. 4].

Окрім студентів та вільних слухачів, до університету могли вступати бажаючі на правах сторонніх слухачів. Зарахування до цієї групи відбувалося відповідно до розпорядження ректора університету. Обов'язковою була згода кожного професора, лекції якого бажали відвідувати такі студенти. До категорії сторонніх слухачів приймали осіб, які мали свідоцтва або атестати зрілості. У випадку успішного складання курсового іспиту сторонні слухачі могли бути зараховані на другий університетський курс. Слід зазначити, що такі студенти відвідували лекції за окрему плату, яку вони вносили в університетську касу. Так, на початку кожного півріччя вони сплачували 20 руб. за відвідування всіх предметів або ж 1,5 руб. за кожний окремо обраний предмет. Оплата здійснювалася після отримання спеціального білету, що видавався для входу в університет. Сторонні слухачі не звільнялися від плати за відвідування лекцій та не мали права вимагати від університету будь-які грошові пільги (стипендії). Після прослуховування повного курсу одного із факультетів їм видавали спеціальні свідоцтва, які засвідчували перебування даної особи в університеті. За кожне свідоцтво вносилися додаткова плата в розмірі 1 руб., яка йшла на користь студентського відділу університетської бібліотеки [1, арк.16].

Питанням направлення болгарських юнаків на навчання до Російської імперії займалося відповідне Дипломатичне Агентство в Софії. Крім того, імперською Комісією з питань навчання в Російській імперії південних слов'ян були розроблені спеціальні правила (24.04.1897 р.). Зокрема, в них йшла мова про надання імперським урядом стипендій південним слов'янам. Проте, після закінчення навчання такі студенти також не мали права отримати державні посади на території імперії й зобов'язувались повернутися на Батьківщину [9, арк. 2].

Варто зазначити, що відповідні заходи щодо направлення молоді на навчання за кордон проводили і в самій Болгарії. Так, за десять днів до завершення діяльності Тимчасового російського управління (травень 1879 р.), проф. Марин Дринов зумів провести відчутні зміни у питанні забезпечення підтримки болгарських студентів за кордоном. За його сприяння на початку лютого 1881 р. вийшли перші правила надання стипендій для болгар, які навчалися за кордоном [2, с. 28].

Стипендіати Князівства Болгарія, які навчалися в Київському університеті Св. Володимира, отримували стипендію, розмір якої визначало болгарське Міністерство народної освіти. Приміром, болгарин Вітанов (Досю, Досі) Константинов після закінчення Габровського реального училища навчався в Київському університеті Святого Володимира протягом 1884-1890 рр. на медичному факультеті й отримував стипендію в розмірі 1500-1608 левів (на рік). Георгієв Стайчо Г. упродовж 1883 р. також здобував освіту на медичному факультеті, отримуючи стипендію у розмірі 1600 левів. Кабакієв Петро у 1884-1888 рр. навчався на фізико-математичному факультеті університету, отримуючи 1200 левів [7, с.114-119].

Відомий болгарський політик, журналіст та публіцист Спиридон (Спіро) Константинов Гулабчев з 1881 р. вивчав

філологію в Київському університеті Св. Володимира. Гулабчев також був болгарським стипендіатом й отримував грошову допомогу у розмірі 1600 левів на рік [7, с. 116]. У 1883 р. Спиридон Константинов організував у Києві власне студентське товариство "Приятельська дружина поступу болгарської мови в Македонії". Варто відзначити, що в Києві розпочалася його суспільно-політична та видавнича діяльність. Саме тоді С. Гулабчев видає свої брошури, присвячені природничій галузі та сільськогосподарським питанням. Повернувшись до Болгарії, він розпочинає викладацьку роботу. Працює в школах Габрово, Тирново та Варни. Спиридон Гулабчев значну увагу приділяв розвитку болгарської літературної мови.

Цікавим є факт отримання одноразової фінансової допомоги від болгарської держави тими студентами, які навчалися в Київському університеті за власний рахунок. Наприклад, Белінов Стоян Іванов, навчаючись на медичному факультеті Київського університету, у 1892 р. отримав грошову допомогу у сумі 250 левів. Після завершення навчання він повернувся до Болгарії й працював лікарем. Таку ж одноразову грошову допомогу у розмірі 500 левів у 1886 р. отримав болгарський студент медичного факультету Бурсудзов Іван Б. [7, с. 150].

Перебуваючи на навчанні в Київському університеті за власний рахунок, болгари досить часто звертались за фінансовою допомогою з батьківщини. Так, у 1893 р. сторонній слухач медичного факультету Стефан Петрович Попов просив надати йому відповідне посвідчення для представлення його в болгарське Міністерство Народної освіти, щоб отримати фінансову допомогу. По завершенню навчання в Імператорському університеті Св. Володимира у 1897 р. Попов С. П. здобув ступінь лікаря й працював військовим лікарем у 18-му піхотному полку м. Тирново [7, арк. 187-189]. Кар'єру військового лікаря після закінчення у 1898 р. медичного факультету Київського університету розпочав Павел Парушевич Христов. 31 жовтня 1898 року він отримав ступінь лікаря й повернувся до Болгарії, де продовжив медичну справу на посаді військового лікаря 19-го піхотного Шуменського полку [1, арк. 155].

Стороннім слухачем Київського університету Св. Володимира був майбутній болгарський педагог та революційний діяч Внутрішньої македонсько-одринської організації Коста Георгієв. Він навчався на медичному факультеті в 1890-х рр. Був зарахований до університету слухачем на правах південних слов'ян [1, арк. 33]. У 1899 р. він продовжив навчання на фізично-математичному факультеті Женевського університету. Після повернення до Болгарії К. Георгієв викладав у школах фізику та математику.

Київський університет Св. Володимира відіграв значну роль у формуванні майбутнього професійного потенціалу болгарської держави. Провідним вченим-медиком, суспільним та культурним діячем Князівства Болгарії став Рачо Ангелов, який протягом 1891-1896 рр. навчався на медичному факультеті Київського університету. У 1892 р. він отримав одноразову грошову допомогу від Князівства у розмірі 250 левів [7, с. 147]. Після повернення на батьківщину Р. Ангелов працював дільничим лікарем. Згодом він став першим міністром охорони здоров'я уряду Вітчизняного фронту.

Провідний болгарський суспільний діяч та медик В. Т. Константинов закінчив медичний факультет Київсь-

кого університету в 1890 р. [6, с. 165]. В університеті Св. Володимира він навчався на правах стороннього слухача й вносив відповідну плату за відвідування лекцій. Так, у др. пол. 1885 р. він сплатив 20 руб. за 8 обраних предметів (анатомія, зоологія, фізика, ботаніка, хімія, гістологія, богослов'я, мінералогія) та одне практичне заняття. Такі ж самі предмети відвідував ще один болгарський студент медичного факультету Христо Табаков, який закінчив курси у 1885 р. [1, арк. 74]. Варто зазначити, що Христо Табаков у 1889 р. двічі отримував від Князівства грошову допомогу у розмірі 380 та 600 левів [7, с. 173].

Отже, можемо говорити, що навчання болгар у Київському Імператорському Університеті Святого Володимира було одним із напрямків загальноприйнятого імперського курсу щодо питання допомоги у становленні болгарської державності. Відповідні заходи можемо зустріти у діяльності Тимчасового російського управління, яке, завдяки зусиллям проф. Харківського університету Марина Дринова, приділяло значну увагу підготовці професійних болгарських національних кадрів. Саме дякуючи М. Дринову було розроблено основні правила надання грошової допомоги болгарським студентам, які навчалися за межами Князівства [4, с. 2-3]. Навчальний процес болгарської молоді в Київському університеті Св. Володимира не був звичайним процесом й контролювався з обох сторін. Складалися щорічні звіти, які відправлялися до Київського учбового округу та до болгарського Міністерства народної освіти. Здобувши освіту в Київському університеті, болгарські випускники поверталися на батьківщину й активно залучалися до роботи в державній сфері управління, до адміністративної діяльності та до військової організації краю.

Список використаних джерел

1. Державний архів міста Києва, ф. 16, оп. 321, спр. 136, 3 арк.; ф. 16, оп. 321, спр. 136, 4 арк.; ф. 16, оп. 369, спр. 31, 16 арк.; ф. 16, оп. 369, спр. 24, 74 арк.; ф. 16, оп. 369, спр. 2, 189 арк.; ф. 16, оп. 369, спр. 6, 33 арк.
2. Манафова Р. В. Интеллигенция с европейски измерения (1878-1912) / Р. В. Манафова. – София, 1994. – 317 с.
3. Павлюченко О. В. Україна в російсько-югославських суспільних зв'язках (друга половина XIX – початок XX ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра іст. наук: спец. 07.00.03 – "Загальна історія" / О. В. Павлюченко. – К., 1992. – 29 с.
4. Пеев Г. Изграждането на българското образование в началото на Третата българска държава. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.researchgate.net/publication/266266214_Building_of_the_Bulgarian_education_at_the_beginning_of_the_Third_Bulgarian_State%29
5. Саган Г. Навчання югослов'ян у Київській духовній академії (1900-1918 рр.) / Г. Саган // Українське релігієзнавство. – 2008. – № 45. – С. 115-127.
6. Сохань П. С. Очерки истории украинско-болгарских связей. / П. С. Сохань – К.: "Наукова думка", 1984. – 288 с.
7. Танчев И. Българската държава и учението на българи в чужбина. / И. Танчев. – София: Академично издателство "Марин Дринов", 1994. – 217 с.
8. Улунян А. А. Россия и освобождение Болгарии от турецкого ига: 1877-1878 гг. / А. А. Улунян. – М.: РАН, Институт славяноведения и балканистики. Научный центр общеславянских исследований, 1994. – 241 с.
9. Центральний державний історичний архів України, м. Київ (ЦДАК України), ф. 711, оп. 3, спр. 2576, 3 арк.
10. Шевченко Ф. П. Роль Києва в міжслов'янських зв'язках у XVII-XVIII ст. / Ф. П. Шевченко. – К., 1963. – 44 с.

Надійшла до редколегії 24.11.14

Т. Прищепа, асп.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ ПОДГОТОВКА БОЛГАР В КИЕВСКОМ УНИВЕРСИТЕТЕ СВЯТОГО ВЛАДИМИРА (ВТОРАЯ ПОЛОВИНА XIX ВЕКА)

В статье исследуются основные особенности профессиональной подготовки болгар в учебных заведениях Российской империи. Определены предпосылки обучения будущих болгарских государственно-чиновнических кадров в учебных учреждениях империи. В статье анализируются основные направления подготовки болгарской молодежи в Киевском университете Святого Владимира после восстановления болгарского государства.

Ключевые слова: болгары, Российская империя, Киевский университет Святого Владимира.

T. Prishchepa, graduate student

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE PROFESSIONAL EDUCATION OF BULGARIANS AT KYIV UNIVERSITY OF SAINT VLADIMIR (SECOND HALF OF THE XIX CENTURY)

The article explores the main features of the professional training Bulgarians at the educational institutions of the Russian Empire. It is proved the preconditions of training of future the Bulgarian state-bureaucratic personnel at educational institutions of the empire. The paper analyzes the main directions of preparation of Bulgarian young people at Kiev University of Saint Vladimir after the restoration of the Bulgarian state.

Key words: Bulgarians, Russian Empire, Kiev University of Saint Vladimir.

УДК 94(477):325.54(=411.16)]"192/193"

О. Розовик, канд. іст. наук

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київ

УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПЕРЕСЕЛЕННІ ЄВРЕЙСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ УСРР В 1920–1930-х рр.

У статті розкривається діяльність організації ОЗЕТ ("Общество по земельному устройству трудящихся евреев") щодо надання матеріальної і організаційної допомоги переселенню єврейського безземельного і малоземельного селянства з Поліської і лісостепової зони УСРР у південні степові малозаселені райони республіки. На основі малоовічених джерел показується внесок організації ОЗЕТу на місцях щодо побудови євреями-переселенцями нових населених пунктів, створення у них необхідної соціальної сфери, культурно-освітніх закладів та системи охорони здоров'я.

Ключові слова: обезземелення селян, переселення, організація ОЗЕТ, матеріально-технічна допомога.

Аграрне перенаселення, яке почало проявлятися в поліських і лісостепових зонах УСРР на початку 1920-х рр., торкнулося не тільки корінних українців, а й національних меншин, які населяли ці райони – євреїв, поляків, німців. Обезземелення, яке щорічно зростало, в окремих районах названих регіонів набувало катастрофічних розмірів. Уже у першій половині 1920-х рр. у багатьох повітах Київської, Волинської, Подільської, Чернігівської, Полтавської губерній земельне забезпечення на душу населення за 3–4 роки скоротилося з 1,5–2 дес. орних земель до 0,3–0,5 дес. [3, арк. 402–403].

Ці площі вже не відповідали прожитковому мінімуму земельного забезпечення людини. До того ж, щорічна поява великої кількості молодих сімей приводила до того, що частина з них для заснування власного господарства отримувала з земельного резерву сільських громад обмаль землі, а інші – залишалися зовсім безземельними. Наслідком таких демографічних змін і значної міграції населення з країн Центральної Європи та з інших республік СРСР до УСРР на середину 1920-х рр. в Україні було вже 5 млн. осіб безземельних і малоземельних селян. А наприкінці цього десятиліття їх чисельність зросла майже до 11 млн. осіб (2 млн. господарств), що становило близько 35% селянських дворів республіки [12, арк. 16–17].

Вирішити це питання на той час, за задумом керівництва УСРР, можна було декількома шляхами. Перший – це переселення малоземельного селянства на вільні степові землі республіканського колонізаційного фонду та у Всесоюзний колонізаційний фонд. Другий – запроваджувати у сільському господарстві різні форми кооперативного виробництва. Це об'єктивно призводило до певної міри усупільнення земель, організації на них нових форм колективного виробництва і нівелювання обезземелення селян. Але це був перспективний

план і його реалізація могла розтягнутися на багато років, а проблему обезземелення селян, а з цим і їх бідність, потрібно було вирішувати негайно. Тому вже навесні 1921 р. ВУЦВК і РНК УСРР ухвалили програму переселення малоземельного селянства, насамперед, у республіканський колонізаційний фонд. Це рішення поширювалося не тільки на українське селянство, а й на селян – представників від національних меншин, у тому числі й єврейське безземельне селянство. Зазначимо, що на початку 1920-х років в республіці мешкало 1,554 млн. осіб єврейської національності. У містах проживало 1,2 млн. осіб, а решта – у селах Чернігівської, Київської, Полтавської, Волинської, Подільської губерній. З них було 260 тис. осіб (50 тис. сімей) малоземельних або безземельних селян [2, арк. 130; 8, арк. 73–74; 9, арк. 34–35].

На початку 1920-х рр. на півдні республіки було 1,5 млн. дес. орних незаселених земель. ВУЦВК і РНК УСРР на цих масивах під переселення малоземельних і безземельних єврейських господарств з поліських і лісостепових округ республіки виділили 145 тис. дес. орних земель, без урахування випасів для коней, корів і овець [11, арк. 5–6]. На ці землі запланували переселити понад 14 тис. єврейських сімей і виділити кожній переселенській родині по 10–12 дес. угідь під заснування власного господарства. Крім цього, переселенцям з державного бюджету надавалася фінансова допомога у 800–900 крб. на побудову житла, господарських приміщень, придбання сільськогосподарського реманенту. На пільгових умовах виділялися будівельні матеріали. Зокрема, у 1926 р. на переселення 3 тис. єврейським сім'ям держава надала грошову допомогу в сумі 2,330 млн. крб. Виділялася матеріальна допомога переселенцям із місцевих бюджетів. Тут доречно зазначити, що на той час покупна спроможність карбованця була досить висока.